

STOP DE SPIRAAL VAN GEWELD TEGEN VROUWEN EN MEISJES

**MET FEITEN, VERHALEN EN CAMPAGNEVOORBEELDEN
EEN PUBLICATIE VAN DE EUROPEAN WOMEN'S LOBBY**

**'HET MECHANISME VAN GEWELD IS WAT VROUWEN
VERNIEGT, CONTROLEERT, REDUCEERT EN HEN OP HUN
ZOGENAAMDE PLAATS HOUDT.'**
EVE ENSLER, STICHTSTER VAN V-DAY

Hoewel er de laatste decennia veel vooruitgang geboekt werd op gebied van gelijkheid v/m, blijven er overal in de EU mannen geweld plegen op vrouwen en meisjes. Bovendien staan vrouwen in alle fasen en aspecten van hun leven blootgesteld aan de dreiging of realiteit hiervan. Eén op drie vrouwen in de EU, oftewel 62 miljoen vrouwen, heeft te maken met fysiek en/of seksueel geweld vanaf de leeftijd van 15.

Geweld door mannen tegen vrouwen kent geen geografische grenzen, geen leeftijdsgrens, geen klasse, geen ras of cultureel onderscheid. Het uit zich in meerdere vormen en de daders kunnen om het even wie zijn: van partners en familieleden, vrienden, collega's en kennissen, tot vreemden en leden van instellingen zoals de politie, de gezondheidszorg, het onderwijs en defensie. **Alle vormen van geweld door mannen tegen vrouwen zijn aan elkaar gelinkt en vormen een continuüm**, stelde professor Liz Kelly in 1988. Dit continuüm neemt diverse vormen aan, van duidelijke schendingen van vrouwenrechten tot subtiel of vervormde manieren van controle over de levens, lichamen en seksualiteit van vrouwen.

Mannelijk geweld tegen vrouwen is duidelijk gelinkt aan een cultuur van seksisme in onze samenleving. Het gaat samen met indirecte vormen van dit geweld, zoals vrouwen in armoede, hun economische afhankelijkheid, de loon- en pensioenkloven, de ongelijke participatie van vrouwen aan het politieke leven en het gebrek aan paritaire democratie, de ongelijke toegang tot openbare diensten en gemeenschappelijke goederen (inclusief gezondheid, onderwijs, cultuur, transport, huisvesting, media, etc.), seksistische stereotypen in de media, enz.

Alle vormen van geweld tegen vrouwen zijn erop gericht om hen het zwijgen op te leggen en in een ondergeschikte positie te houden.

De uitbanning van dit geweld is een absolute voorwaarde om echte gelijkheid tussen vrouwen en mannen te realiseren. Het is tijd om te luisteren naar de stemmen van slachtoffers en overlevers, en om komaf te maken met de aanhoudende straffeloosheid door in heel Europa alle daders te berechten.

Het traject moet intrinsiek gelinkt zijn aan het engagement van de Europese Unie (EU) en haar lidstaten om gendergelijkheid te realiseren en om vrouwenrechten te bevorderen. Dit is een fundamentele en stichtende waarde van de EU, zoals gesteld wordt in Artikel 2 van het Verdrag van de Europese Unie en in het Charter van de Fundamentele Rechten van de EU.

Elke actie om een einde te maken aan geweld door mannen tegen vrouwen moet op alle niveaus deel uitmaken van een veelomvattend beleidskader. Dit kader moet mannelijk geweld rechtstreeks aanpakken en de kwestie en haar impact door alle beleidsgebieden heen sluizen (de zogenaamde mainstreaming).

**Geweld tegen vrouwen en meisjes is een Europese kwestie.
Het vereist dus een antwoord vanuit Europa:**

- ⇒ De erkenning, door de EU en haar lidstaten, van alle vormen van geweld door mannen tegen vrouwen als deel van een continuüm van geweld tegen vrouwen, puur omdat ze vrouwen zijn;
- ⇒ De ratificering en toepassing van de [Istanbulconventie](#)¹ door de EU;
- ⇒ De ratificering en toepassing van de Istanbulconventie door alle EU-lidstaten;
- ⇒ Een EU-strategie en richtlijn die alle vormen van mannelijk geweld tegen vrouwen en meisjes strafbaar stelt, en hulp en steun biedt aan alle vrouwelijke slachtoffers;
- ⇒ Een EU-coördinator die een einde maakt aan geweld tegen vrouwen en meisjes, binnen het overkoepelende werk van de Europese Commissie met betrekking tot gelijkheid v/m;
- ⇒ Systematisch overleg met en duurzame financiering van vrouwenorganisaties die hulp verlenen aan vrouwelijke slachtoffers, en die sensibiliseringscampagnes ontwikkelen op lokaal, nationaal en EU-niveau.

¹ Conventie van de Raad van Europa over de preventie en de bestrijding van geweld tegen vrouwen en van intrafamiliaal geweld

De inhoud van deze factsheet is gebaseerd op de bijdrage van experts van het European Women's Lobby (EWL) Observatorium van geweld tegen vrouwen. Dit is een unieke structuur die twintig jaar geleden werd opgericht. Men bracht 35 vrouwen uit eerstelijns NGO's, de academische wereld en vrouwenorganisaties samen. Allemaal werken ze op nationaal en Europees niveau aan de uitbanning van geweld door mannen tegen vrouwen en meisjes. Dit observatorium ondersteunt de lobbyfunctie van de lidorganisaties van de EWL doorheen heel Europa.

U vindt hieronder data, campagnevoorbeelden en verhalen die de realiteit van het hedendaagse geweld tegen Europese vrouwen en meisjes illustreren. Er zijn zo veel inspirerende voorbeelden dat we ze hier niet allemaal kunnen weergeven. Wie meer wil weten, kan contact opnemen met en zich engageren voor EWL-organisaties.

www.womenlobby.org

Facebook: [European Women's Lobby](#)

Twitter: [@EuropeanWomen](#)

www.vrouwenraad.be; www.ikzwijgnietmeer.be

FB: [Vrouwenraad](#)

Twitter: [@Vrouwenraad](#)

INTRAFAMILIAAL EN PARTNERGEWELD DOOR MANNEN

95%

van alle intrafamiliaal geweld is gelinkt aan een mannelijke dader.

50

vrouwen per week worden door hun partner of ex-partner vermoord in Europa.

43%

van alle vrouwen in de EU zijn al ooit het slachtoffer geweest van psychologisch partnergeweld, dit sedert ze 15 waren.

- Studies schatten dat 30% van de vrouwen zonder papieren het laatste jaar slachtoffer geweest zijn van huiselijk geweld ergens in Europa.
- Vrouwen met een handicap lopen 40% meer kans om slachtoffer te worden van huiselijk geweld dan vrouwen zonder handicap.
- 1 op 4 vrouwen ouder dan 60 is het laatste jaar misbruikt geweest of gewelddadig behandeld.
- 5 op 6 vrouwen in Oostenrijk doen geen aangifte van het zwaarste huiselijk geweld bij de politie of een gerechtelijke instantie.

“Het goede overstijgt het kwade: daar gaat het voor mij om in het [Orange House women's shelter](#) in Nederland”, zegt Mimi. Mimi zat heel wat jaren vast in een slechte relatie. Haar man tuigde haar af en vernederde haar. Het breekpunt kwam toen haar oudste zoon zei: “Mama, je bent zo moe. Je hebt altijd aan anderen gedacht, nu moet je aan jezelf denken”. Ze vertrok met haar kinderen en keerde nooit meer weer. Haar verblijf in het vrouwenhuis en de begeleiding die zij en de kinderen er kregen, gaven haar de kracht om na een tijdje met haar ex te gaan praten en voor zichzelf op te komen. “Toen ik nog thuis woonde, was ik iemand anders. In het vrouwenhuis ben ik terug Mimi geworden. Ik ben vrij, ik sta er opnieuw. Mimi is terug.”

IC Change Campaign (VK) wil zichtbaarheid geven aan de realiteit van geweld door mannen tegen vrouwen en meisjes in het Verenigd Koninkrijk, met inbegrip van partnergeweld. De campagne wil sensibiliseren en erop toezien dat de overheid haar engagement nakomt om de Conventie van Istanbul in een wet te gieten. IC Change Campaign wordt getrokken vanuit de basis door een groep vrijwilligers en wordt gesteund door heel wat vrouwenorganisaties uit Engeland, Noord-Ierland, Schotland en Wales. Een erg succesvolle lobbystrategie leidde tot een wet die de overheid ertoe verplicht om een tijdstip te plakken op de ratificering van de Conventie van Istanbul. **Meer info:** <http://icchange.co.uk/2017/04/28/iclaw/>

In de context van de bredere campagne in het VK heeft de **End Violence Against Women Coalition (EVAW)** de “Protecting Women’s Services” campagne gevoerd. Die plaatst het recht op gespecialiseerde ondersteunende diensten in de kijker, van essentieel belang om meisjes en vrouwen te helpen geweld te ontvluchten en hun levens opnieuw op te bouwen. Steeds meer overlevers van geweld zoeken hulp, maar het zijn de meisjes en de vrouwen die op muren botsen wanneer ze toegang zoeken tot gespecialiseerde dienstverlening. Er wordt immers beknibbeld op financiële steun en er worden openbare aanbestedingen uitgeschreven. **More info:** <http://www.endviolenceagainstwomen.org.uk/>

SEKSUEEL GEWELD EN SEKSUEEL MISBRUIK

In de EU heeft 1 vrouw op 2 te maken gehad met ongewenste seksuele intimiteiten sinds ze 15 was.

In Zweden is dat **4 op 5**.

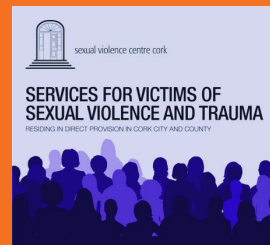

Iedere **7** minuten wordt er in Frankrijk een vrouw verkracht. Dat komt neer op **205** verkrachtingen per dag.

Dovilė Masalskienė, EWL Observatorium experte uit Litouwen en het [Women's Issues Information Centre](#) zegt: "In Litouwen is seksueel geweld door de partner een taboe. In de meerderheid van de gevallen wordt het zelfs niet beschouwd als geweld, eerder als de plicht van de echtgenote. Wanneer er aangifte gedaan wordt van huiselijk geweld is het mogelijk dat er rekening gehouden wordt met het fysieke aspect, maar niet met het seksuele. Slachtoffers van verkrachting krijgen nog altijd de schuld. Dat maakt dat ze bang zijn om aangifte te doen. Durven ze het toch, dan lopen ze het risico om tijdens het proces opnieuw slachtoffer te worden. Er zijn zelfs gevallen geweest waarin de rechter het slachtoffer schuldig achtte."

- **61%** van de personen met een handicap zijn in Europa ongewenst seksueel benaderd geweest sinds de leeftijd van 15 jaar.
- **1 op 10** Nederlandse vrouwen werd ooit verkracht.
- Bijna **1 op 2 (47%)** Maltezers denkt dat vrouwen vaak misbruik of verkrachting verzinnen of overdrijven in hun verhaal.
- Meer dan **1 op 2** Roemenen (**55%**) denkt dat seks zonder toestemming gerechtvaardigd is wanneer er dronkenschap of onthullende kledij aan te pas komt.
- **85%** van de vrouwen tussen 18 en 24 is in het VK al lastiggevallen op straat; **45%** daarvan werd ongewenst betast. Vrouwen met een andere huidskleur worden beschuldigd van racisme bij verzet tegen vrijpostig gedrag.

Het **Sexual Violence Centre in Cork** (Ierland) voorziet in een uitgebreid aanbod van diensten om vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld en misbruik te ondersteunen in hun dagelijkse strijd. Het centrum heeft onlangs campagne gevoerd samen met een coalitie van meer dan 70 organisaties voor de verbetering van de [Irish law on sexual offences](#). De wet werd in 2017 gestemd. Dankzij het lobbywerk van vrouwenorganisaties, georganiseerd via de coalition Turn Off the Red Light, pakt de nieuwe wetgeving ook kinderpornografie, incest en digitale kinderklokking aan en maakt ze het kopen van seksuele diensten strafbaar.

Meer info: <http://www.sexualviolence.ie>

PROSTITUTIE

9 op **10** vrouwen in de prostitutie zouden willen uitstappen, maar hebben het gevoel dit niet te kunnen.

van de personen in prostitutie voldoen aan de voorwaarden van de diagnose van posttraumatische stressstoornis, dit in dezelfde mate als oorlogsveteranen en slachtoffers van marteling.

60 tot **90%** van de ge prostitutieerde personen werden tijdens hun kindertijd seksueel misbruikt of aangevallen.

Diverse Europese studies komen tot de conclusie dat tussen **60** en **95%** van de vrouwen in prostitutie te maken gehad hebben met verkrachting of fysiek geweld.

- In de prostitutie vinden we vooral kwetsbare en gediscrimineerde minderheden terug. Zo zijn bijvoorbeeld **98-99%** van de prostituees in Zürich Hongaarse burgers, van wie **80-85%** Roma-vrouwen zijn.
- In Frankrijk wordt de maatschappelijke kost van ge prostitutieerde personen op **252** tot **370** miljoen euro per jaar geschat.
- Nog in Frankrijk lopen prostituees **12** keer meer risico om zelfmoord te plegen dan de meerderheid van de 'gewone mensen'.
- **54%** van de kopers geeft toe seksueel agressief geweest te zijn ten overstaan van een partner buiten de prostitutie.

Marie Merklinger zat uit financiële wanhoop drie jaar in de Duitse seksindustrie. "Toen ik eruit wilde stappen, overtuigde men mij om te blijven en een betere strategie te ontwikkelen om mezelf te verkopen". Toch slaagde ze erin om in 2011 uit de prostitutie te stappen nadat ze werk gevonden had buiten het circuit. Toen ze haar job verloor, zonk ze diep weg in machteloosheid, wanhoop en depressie. Ze zocht hulp en iemand om mee te praten, maar ondervond dat er geen voorzieningen waren en niemand om haar te helpen. Dit was voornamelijk te wijten aan het Duitse legaliseringsbeleid. In een land waarin prostitutie beschouwd wordt als een werkbare job, bestaat er geen hulp. Ze is nu lid van [SPACE International](#), een internationaal netwerk van overlevers van de seksindustrie.

In 2013 creëerden 7 Franse jeugdorganisaties het "**Youth for the abolition of prostitution network**" om zo het perspectief van jonge mensen te introduceren in het maatschappelijk debat op het ogenblik dat er gediscussieerd werd over een wet gebaseerd op het Noorse model. De feministische organisatie Osez le féminisme maakte een korte videofilm genaamd "[Prostitution: a job like any other?](#)" om de normalisering van prostitutie als 'sekswerk' aan te klagen. De jongerenbijdrage speelde een sleutelrol in de totstandkoming van de Franse afschaffingswet van april 2016. Deze wet voorziet in de decriminalisering van en hulp aan personen in prostitutie, de criminalisering van alle vormen van poolerschap en aanbod en aankoop van seksuele diensten, en educatieve programma's over gelijkheid en respect.

Meer info: <https://generationabolition.wordpress.com>

VROUWENHANDEL

- Vrouwen vormen **85%** van de slachtoffers van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting. Ze worden in de prostitutie ingezet.
- Naar schatting zijn er in Europa **140.000** slachtoffers; ongeveer een derde komt uit de Balkanlanden.
- Een Europese studie die vrouwelijke slachtoffers geïnterviewd heeft, concludeerde dat bijna alle vrouwen (**95%**) tijdens de 'reis' fysiek of seksueel geweld ondergaan hadden; drie kwart liep lichamelijke letsels op en **90%** was aangerand.
- Een Europese studie uit 2014 over de vraag naar seksuele diensten door verhandelde vrouwen en meisjes kwam tot de bevinding dat 'controle hebben over' de belangrijkste drijfveer is voor de aankoop van seks.
- **80%** van de Nigeriaanse vrouwen die in de eerste helft van 2016 per boot naar Italië reisden, kwam in de prostitutie terecht. In 2016 arriveerden er **13.000** niet-begeleide minderjarigen en meer dan **5.300** Nigeriaanse vrouwen in Italië.
- Mensenhandel richt zich vooral op minderheids- en achtergestelde groepen, zoals etnische minderheden, migranten, daklozen, leden van de LGBTQ-groep en kinderen met een verleden van seksueel misbruik.

Blessing, geboren in Nigeria, moest als oudste dochter samen met haar moeder voor haar drie jongere broers zorgen (de vader was overleden). Toen ze haar geboortedorp bezocht, ontmoette ze een vrouw die haar voorstelde om naar Italië te gaan. Daar zou ze een job vinden. Blessing hapte toe, want ze wou haar familie helpen. Aangekomen in Prato, Italië, stopten ze haar in het prostitutiecircuit en vertelden haar dat ze 30.000 euro aan schulden moest afbetalen. Als ze niet gehoorzaamde, zou haar familie aangepakt worden. Een andere jonge prostituee nam Blessing bij de hand en legde haar uit wat ze zou moeten doen voor de kopers en hoeveel ze moest vragen. Op een dag was Blessing alleen in de plaats van verblijf. Ze zag kans om te ontsnappen en bedelde voor geld om een treinticket naar Rome te kunnen kopen. Daar klopte ze aan bij [Cooperative Be Free](#), een Italiaanse vrouwenorganisatie die slachtoffers van mensenhandel helpt en ondersteunt.

De nieuwe Franse wet op prostitutie en vrouwenhandel van april 2016 erkent de realiteit van sekshandel die een overweldigend aantal vrouwen uit verre landen in een prostitutienetwerk integreert. Daarom staat de wetgever een tijdelijke verblijfsvergunning toe als beschermende maatregel voor slachtoffers van vreemde origine, zelfs wanneer ze niet kunnen getuigen tegen het netwerk. Deze voorziening is het resultaat van het lobbywerk van eerstelijns NGO's die het terrein kennen en die slachtoffers en overlevende ondersteunen op hun weg naar een beter leven. Aangestuurd door de organisatie Mouvement du Nid, speelde de Franse coalitie **Abolition2012** een sleutelrol bij de introductie van de stemmen van de meest kwetsbare vrouwen en meisjes in het maatschappelijk debat. Deze coalitie groepeerde meer dan 60 NGO's die zich inzetten om een halt toe te roepen aan geweld op vrouwen.

Meer info: <http://www.abolition2012.fr>

PORNOGRAFIE

11 jaar

is in Europa de gemiddelde leeftijd voor een eerste blootstelling aan internetpornografie.

2 op 3 vrouwen in de porno-industrie lijden aan een posttraumatische stressstoornis, dit in dezelfde mate als oorlogsveteranen en slachtoffers van marteling.

IEDERE SECONDE maakt de online porno-industrie een winst van meer dan **2.700 €**

- Studies hebben aangetoond dat er in gebieden waar veel pornografische magazines circuleren **meer verkrachtingsmisdrijven** voorkomen.
- Mannen die naar porno kijken, zullen zich eerder dan andere mannen **niet uitspreken tegen geweld op vrouwen**, zullen eerder zelf **seksueel agressief zijn en seks kopen**.
- Onderzoek heeft uitgewezen dat mannen die aan porno blootgesteld geweest zijn minder tevreden zijn met het fysieke voorkomen en de seksuele prestaties van hun partners, en dat ze meer verlangen naar seks om de seks.

In het boek "Pimp State" (Kat Banyard, 2016) spreekt voormalig pornoster Vanessa Belmont over haar ervaringen met racisme en geweld in de porno-industrie: "Men zei me dat ik geluk had dat ik niet werkte voor de Ghetto Gaggers (de site met 'black' als thema), want de zwarte meisjes worden slechter behandeld. Wat een opluchting! Begrijp me niet verkeerd, ze misbruikten me nog meer dan genoeg. Ik zal niet te veel in detail treden, maar laten we zeggen dat ik er na een shoot uitzag alsof ik een pak slaag gekregen had. Maar goed dat ik niet gecast was voor de black site, want als ze inderdaad gemener zijn ten opzichte van zwarte meisjes, dan kan ik alleen maar raden naar hoe ik er nadien zou uitgezien hebben. Als dat geen racisme is, weet ik het ook niet."

Omdat pornografie schadelijke stereotypes promoot in de beeldvorming van mannen en vrouwen, ontwikkelde de Swedish Women's Lobby samen met lidorganisaties Unizon en Roks de **Porrfritt** (Pornovrij) campagne. De campagne eist een overheidsonderzoek naar de schadelijke effecten van porno en vraagt om pornovrije scholen en werkvloeren.

Ze organiseerden seminars over de schadelijke effecten en schreven een manifest dat de normalisering van porno benadrukt. Het bevat ook actievoorstellen voor een pornovrije samenleving.

Meer info: <http://sverigeskvinnolobby.se/en>

PORR FRITT

STOP DE SPIRAAL VAN GEWELD TEGEN VROUWEN EN MEISJES

SEKSISME IN DE MEDIA, SEKSISTISCHE ADVERTENTIES EN CYBERGEWELD

9 op **10** jonge vrouwen in Zweden zeggen dat advertenties hen onzeker gemaakt hadden over hun uiterlijk of hun gewicht en dat ze als gevolg daarvan iets aan zichzelf wilden veranderen.

24%

Binnen de EU is het zo dat vrouwen slechts voor 24% deel uitmaken van de mensen die in het nieuws aan bod komen.

- Cybergeweld is net zo schadelijk voor vrouwen als fysiek geweld.

- In Europa hebben **9** miljoen meisjes al een vorm van cybergeweld ondervonden tegen dat ze 15 zijn.

- Online geweld heerst vooral op de kruising tussen gender en jeugd: bijna **1** op **5** jonge vrouwen in Slovenië werd al online lastiggevallen.

- Slechts **16%** van de foto's in Europese kranten tonen vrouwen ouder dan 45.

Getuigenis vanuit het vrouwenhuis in Sigtuna, Zweden: "In april 2017 werden drie personen in de gevangenis opgesloten voor de groepsverkrachting van een vrouw en voor de uitzending van de vreselijke daad via Facebook Live. Het videomateriaal werd gepost in een private FB-groep met 60.000 leden. Het Zweedse hof hoorde hoe de beklaagde zijn vrienden aanmoedigde en lachte terwijl hij het gebeuren filmde met zijn telefoon. De drie mannen pleitten onschuldig, twee van hen zeiden dat er wederzijdse toestemming was en ze beweerden niet te weten dat het slachtoffer niet wilde dat de beelden online gingen. De openbare aanklager voerde aan dat de vrouw "zwaar dronken" was en "onder invloed van drugs", iets dat de mannen toch moesten gezien hebben. Rechter Nils Palbrant zei: "Het is onmogelijk om in een dergelijke toestand toestemming te geven". De drie moesten het slachtoffer in totaal een schadevergoeding van 34.500 euro betalen."

De **Women European Coalition against media sexism (WECAMS)** is een coalitie van drie Europese vrouwenorganisaties die een einde willen stellen aan seksisme in de media en reclame: DonneinQuota uit Italië, Object uit het VK en Les Chiennes de garde uit Frankrijk. De drie groepen hebben in eigen land campagne gevoerd tegen seksisme, objectivering en ontmenselijkende beelden van vrouwen. De coalitie werd opgericht om samen seksistische beeldvorming van vrouwen op Europees niveau aan te pakken en om overheden ertoe aan te sporen tot actie over te gaan en wetten te stemmen in verband met de voorstelling van vrouwen in de media- en de reclamewereld. Ze lanceerde een petitie die de EU oproept om de wetgeving te verstrengen. **Meer info:** <https://wecams.wordpress.com>

SCHENDING VAN DE SEKSUELE EN REPRODUCTIEVE GEZONDHEIDSRECHTEN VAN VROUWEN

- In de 21ste eeuw kunnen **niet alle vrouwen** in Europa **genieten van hun volledige seksuele en reproductieve rechten**. Deze rechten hangen af van het land waarin ze leven en van hun migratiestatus.
- Het recht om een zwangerschap af te breken is ontzegd of beperkt in **4** EU-Lidstaten (Malta, Cyprus, Ierland en Polen); in sommige andere landen staat het onder druk.
- **17** Europese landen eisen nog altijd van transgenders dat ze zich laten steriliseren alvorens ze wettelijk van geslacht kunnen veranderen.
- Roma-vrouwen, vrouwen met een handicap en transgender personen kunnen te maken krijgen met gedwongen sterilisatie. Dit is een ernstige schending van de integriteit van het eigen lichaam, de vrijheid van keuze en het recht op zelfbeschikking wat voortplanting betreft.
- In Italië weigert **70%** van de gynaecologen in openbare ziekenhuizen abortus toe te passen op grond van gewetensvol verzet; het recht van vrouwen op zelfbeschikking in verband met zwangerschap wordt zo voor het blok gezet.
- Draagmoederschap is voorwerp van wereldwijde handel in vrouwen en kinderen; het buit de lichamen van vrouwen en hun voortplantingsorganen uit.

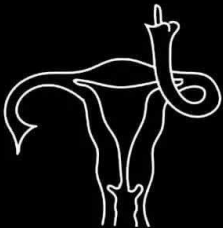

Het Roma Rights Centre geeft de woorden van een overlever weer: "Toen ik besepte wat er gebeurde (sterilisatie), dacht ik direct dat het kwam omdat ik een Roma-vrouw ben. Er werd ons gezegd dat Roma-vrouwen helemaal geen kinderen zouden mogen krijgen. Ik herinner me dat een sociaal werker dit al tegen mijn moeder zei toen ik nog klein was. Het was zo oneerlijk, want mijn moeder zorgde in haar eentje voor zes van ons. Ze heeft haar hele leven hard gewerkt".

Terwijl de draagmoederschapproblematiek voorwerp van discussie is in meerdere EU-landen, smeden vrouwenorganisaties nationale coalities om te sensibiliseren voor de realiteit van het fenomeen en om te pleiten voor het verbod op alle vormen ervan. In onder meer Zweden, Frankrijk, Spanje en Italië worden netwerken opgericht die de stemmen van overlevers laten horen en die de waarden van de mensenrechten van vrouwen verdedigen. Het Spaanse netwerk **Red Estatal contra el alquiler de vientres** omhelst meer dan 60 vrouwen- en LGTB-organisaties. In mei 2017 betoogden ze tegen een draagmoederschapbeurs in Madrid. **Meer info:** <http://www.noalquilesvientres.com>

In Polen leidden vrouwenorganisaties in 2016 en 2017 de '**Black protests**'. Ze mobiliseerden duizenden mensen. Allemaal droegen ze zwarte kledij om hun boosheid te uiten in verband met een wetsvoorstel dat abortus ei zo na helemaal wilde verbieden. Vrouwenorganisaties van over heel Europa betoogden uit solidariteit met de vrouwen in Polen die strijd voerden om zich te verzekeren van hun fundamenteel mensenrecht om te beslissen over hun eigen levens. Om hun eisen te steunen werd er een petitie gelanceerd en een open brief geschreven op EU-niveau. Daarin riepen ze de Poolse overheid op om een nieuw wetsvoorstel te lanceren dat ervoor zou zorgen dat vrouwenrechten eindelijk gerespecteerd werden. **More info:** <https://act.wemove.eu/campaigns/abortion>

MY BODY. MY DECISION.

#CzarnyProtest

GEWELD TEGEN VROUWEN OP DE WERKVLOER

- In Frankrijk wordt **39%** van de verpleegsters frequent blootgesteld aan geweld.
- Meer dan de helft van alle vrouwen in het VK, en bijna twee derde van de vrouwen tussen 18 en 24, werden al seksueel lastiggevallen op het werk.
- **80%** van de vrouwen die in grote bedrijven werken in Frankrijk zeggen dat ze geregeld geconfronteerd worden met seksistische houdingen of beslissingen. Dat is niet zonder impact op hun zelfvertrouwen, hun welzijn en hun prestaties.
- Bijna **1 op 2** Hongaarse respondenten is van mening dat een collega aanraken op ongepaste of niet-gewenste wijze niet strafbaar moet zijn.
- In Europa hebben **3 op 4** vrouwen in het topmanagement ooit te maken gehad met seksuele intimidatie.

Het project '**Safe at Home, Safe at Work**' van de European Trade Union Confederation (ETUC) brengt bewijsmateriaal samen uit interviews gevoerd in het kader van 11 gedetailleerde case studies per land. Voorwerp van onderzoek: de ontwikkelingen binnen gendergebonden geweld en intimidatie op het werk. Het rapport wijst erop hoe vakbonden en/of sociale partners het onderwerp aangebracht hebben in onderhandelingen, al dan niet collectief, tijdens sensibiliseringsacties, vormingen en campagnes, in partnerschap met vrouwenorganisaties die gendergebonden geweld een halt willen toeroepen.

Het geeft voorbeelden van good practices op de werkvloer en benadrukt de toegevoegde waarde van vakbondsacties, innovaties en onderhandelingen om slachtoffers te ondersteunen en werkplaatsen te creëren vrij van geweld en intimidatie. Het wil ook een breder publiek bewust maken van de noodzaak van een systematische inclusie van het genderperspectief wanneer het gaat over geweld en intimidatie op het werk. Het rapport breekt een lans voor beleidsaanbevelingen op nationaal en Europees niveau, net als voor acties door vakbonden en sociale partners en voor toekomstige beleidsontwikkelingen.

Meer info: <https://www.etuc.org>

GEWELD DOOR MANNEN OP VROUWEN IN DE NAAM VAN TRADITIE (ZOGENAAMDE 'EER') OF RELIGIE

- **51** miljoen meisjes tussen 15 en 19 jaar zijn vandaag gehuwd, dit over de hele wereld.
- In het VK worden ieder jaar **12** vrouwen vermoord ten gevolge van geweld gepleegd in de naam van traditie of geweld.
- In Europa leven **500.000** meisjes en vrouwen met genitale verminking; elk jaar lopen er **180.000** het risico verminkt te worden aan de geslachtsdelen.
- **1.428** gedwongen huwelijken werden in 2016 gerapporteerd in het VK.
- Een nationale enquête in Zweden toonde aan dat **5%** van de meisjes (oftewel **70.000** meisjes) zich niet vrij voelde om zelf haar partner te kiezen.
- Men schat dat **3.780** vrouwen die in Ierland wonen genitale verminking ondergaan hebben.
- **1 op 2** laagopgeleide Roma-vrouwen is getrouwd op 16 jaar.

Het Belgisch netwerk '**Marriage and Migration**' is een coalitie van ongeveer 15 NGO's die de handen in elkaar slaan om te vechten tegen alle huwelijksvormen (gedwongen, vroegrijp, gearrangeerd, traditioneel, therapeutisch) die vrouwen en mannen kunnen beroven van een essentiële vrijheid, nl. die om zelf je partner te kiezen. Ze lanceerden een informatieve en preventieve website over alle huwelijksvormen voltrokken onder dwang en ze bemannen een hulplijn. Het bestaan en de zichtbaarheid van het Franstalige netwerk ondersteunt de toepassing van de Belgische wet die gedwongen huwelijken verbiedt en is een veilige ruimte voor vele meisjes en vrouwen die gehoord willen worden en hulp zoeken.

Meer info: <http://www.mariagemigration.org/>

GEÏNSTITUTIONALISEERD GEWELD TEGEN VROUWEN

GEWELD OP VROUWEN IN CONFLICTSITUATIES

- In conflictsituaties gebruiken mannen geweld tegen vrouwen als een strategie of als een oorlogswapen; dit resulteert in de objectivering van vrouwen als symbolen van 'veroverd gebied'.
- In conflict en postconflict omgevingen zijn meisjes en vrouwen in vluchtelingenkampen extreem kwetsbaar voor seksuele uitbuiting en seksueel geweld.
- Heel wat vrouwelijke vluchtelingen rapporteren dat ze met fysiek geweld te maken kregen of financieel uitgebuit werden in bijna alle transitlanden; er werd druk gezet om seks te hebben door de smokkelaars, de veiligheidsdiensten of andere vluchtelingen.
- **75%** van de kindvluchtelingen moest geweld en aanvallen door een volwassene ondergaan tijdens hun vluchtreis.

"Een vrouw werd in haar thuisland fysiek aangevallen door haar vader omdat ze met een man gehuwd was van een andere religie. Haar vader was een politiemann. Ze kon dus niet op bescherming rekenen in haar eigen land. Daarom besloot ze te vertrekken. Ze kwam in Macedonië aan en vroeg er asiel. Die aanvraag werd geweigerd door de bevoegde diensten. Op dit ogenblik zit haar zaak bij het Grondwettelijk Hof. Ze verblijft in het Vizbegovo asielcentrum van Skopje. Het centrum is een gemeenschapsfaciliteit waar vrouwen vaak blootgesteld worden aan gendergebonden geweld. Het is er niet helder genoeg, niet veilig voor vrouwen, de toegang tot sanitaire voorzieningen en medische hulp is beperkt. Andere vrouwen klaagden dat ze op een seksuele manier aangesproken werden door politiepersoneel en sociaal werkers van het centrum. Ze dienden echter nooit een officiële klacht in omdat ze bang waren hun recht op asiel te verliezen." EWL #womensvoices report

VROUWEN IN ZORGINSTELLINGEN, IN DE GEVANGENIS, IN ASIELCENTRA, IN RELIGIEUZE INSTELLINGEN

EWL-leden in Tsjechië rapporteren over de situatie van vrouwen die te maken krijgen met gynaecologisch geweld: "Heel wat vrouwen in Tsjechië moeten gynaecologisch geweld ondergaan. Waarschijnlijk krijgen per jaar zo'n 25.000 vrouwen een vaginale 'knip' tijdens de bevalling, zonder dat die medisch gerechtvaardigd is. Vaak krijgen ze medicijnen toegediend of gebeuren er andere interventies zonder hun geïnformeerde en vrije toestemming. Scheiding van de baby's van hun moeders is nog steeds de norm in vele materniteiten. Er zijn geen openbare gegevens over de kwaliteit van de zorg. Gemeenschapsvroedvrouwen krijgen geen bewaamheidsattest. Er zijn in Tsjechië ook geen geboortecentra waar enkel vroedvrouwen werken."

Van 1991 tot 2001 vond er een reeks conflicten plaats op het grondgebied van ex-Joegoslavië. Tijdens die tien jaar waren vrouwen het slachtoffer van ongebreideld etnisch, seksueel en economisch geweld. Verkrachting was een tool voor etnische zuivering. Noch internationale noch nationale processen pakten deze vormen van geweld adequaat aan. Evenmin werd er gefocust op de belangen van de slachtoffers. Vrouwenorganisaties uit de regio richtten een vrouwenrechtbank in met de bedoeling justitie feministisch te benaderen.

Dit baanbrekend evenement had plaats in mei 2015 in Sarajevo (Bosnië en Herzegovina). Vrouwen getuigden er in het openbaar over hun ervaringen met etnisch en seksueel geweld en over het militarisme en de economische schade doorheen de oorlogen die de regio overspoelden tijdens de jaren '90. Tot nu toe zijn er 7 regionale getuigenmeetings geweest en 17 openbare zittingen van de vrouwenrechtbank. Nog in het aanbod: een therapeutisch team om de vrouwen te ondersteunen, een netwerk voor solidariteit onder de getuigen, alternatieve geschiedenis, een documentaire en een recent gepubliceerd boek. In de toekomst wil men lokale 'mini' vrouwenrechtbanken organiseren om de volgende issues aan te pakken: etnisch geweld en discriminatie, ongestrafte oorlogsmisdaden, schending van de rechten van werknemers, militarisering van de staat enz.

Meer info: <http://www.zenskisud.org/en>

- In Europa maken vrouwen ongeveer **5%** uit van de totale gevangenispopulatie; nochtans heeft bijna 90% onder hen geweld door mannen ondergaan in de loop van hun leven.
- In het VK werd meer dan **80%** van de vrouwelijke gevangenen achter de tralies gezet voor niet-gewelddadige inbreuken zoals winkeldiefstal.
- **53%** van de vrouwen in de gevangenissen van het VK werd tijdens hun kindertijd misbruikt.
- **28%** van de oudere vrouwen in Europa heeft tijdens het laatste jaar geweld of misbruik ondergaan.
- Vrouwen met een handicap die in een instelling wonen worden twee keer zo vaak misbruikt als zij die niet-residentieel wonen.

GEWELD TEGEN VROUWELIJKE OVERLEVERS EN VROUWELIJKE VERDEDIGERS VAN MENSENRECHTEN

Vrouwelijke verdedigers van mensenrechten lopen meer risico op bepaalde vormen van geweld en andere inbreuken, vooroordelen, uitsluiting en verstoting dan hun mannelijke collega's.

14%

van de vrouwelijke verdedigers van mensenrechten kreeg te maken met een moordpoging, maar overleefde de aanval.

21%

werd seksueel geïntimideerd.

29%

ontving doodsbedreigingen in openbare plaatsen.

65%

heeft psychologische problemen zoals slapeloosheid en depressie.

9%

stelt ernstige psychische problemen te hebben, waaronder zelfmoordgedachten.

19%

werd misbruikt.

10%

onderging seksueel geweld.

Van EWL leden in Hongarije: "In 2013 startten de Hongaarse overheid en verschillende andere stakeholders van de staat en de media een campagne om een groep van NGO's aan te vallen die zich bezighouden met democratie en mensenrechten, met inbegrip van vrouwenrechten. Deze niet-gouvernementele organisaties werden er valselijk van beschuldigd Soros-huurlingen te zijn (Soros is een steenrijke weldoener, nvdr), linkse fake NGO's, betaalde politieke actoren of dienaars van buitenlandse belangen. In 2014 werden de Hongaarse Vrouwenlobby en 3 van haar lidorganisaties opgenomen op een lijst van 13 NGO's die als verdacht beschouwd werden. De eerste minister regelde een ad hoc audit door het Government Control Office gericht op 55 organisaties. De Hongaarse Vrouwenlobby moest het hoofd bieden aan een belastingaudit. In 2016 werden de aanvallen nog erger. De overheid deed controversiële en offensieve uitspraken waarin ze de NGO's ervan beschuldigde de illegale smokkel van migranten te ondersteunen. In 2017 werd een ontwerp van wet in verband met de transparantie van organisaties die buitenlandse fondsen krijgen aan het parlement voorgelegd. De wet vereist dat deze NGO's zichzelf bij het gerecht registreren als dusdanig en dit ook aangeven in hun publicaties en communicatie. Indien de wet aangenomen wordt, zullen NGO's die werken voor mensenrechten van vrouwen hoogstwaarschijnlijk getroffen worden."

De campagne van Femdefenders van Kvinna till kvinna onderstrept het belang van het werk en de verhalen van vrouwen die patriarchale structuren blijven bestrijden en die blijven vechten voor de rechten van meisjes en vrouwen over de hele wereld, dit ondanks de toenemende vijandigheid en geweld. Op de Dag van de verdedigers van vrouwenrechten in 2015 lanceerde Kvinna till kvinna een rapport waarin 128 jonge vrouwelijke verdedigers van mensenrechten vragen beantwoordden over hun ervaringen met bedreigingen en geweld, over nationalisme, hun vermogen om de maatschappij te beïnvloeden en de strategieën die ze gebruiken om gehoord te worden. **Meer info:** www.kvinnatillkvinna.se

This Project benefits from the support of the Ministry of Foreign Affairs of Finland.

Joint European Women's Lobby project with the Council of Europe. The contents of this publication are the sole responsibility of the European Women's Lobby and can in no way be taken to reflect the views of the Council of Europe.

All images were provided for this publication. Creative Commons.

This publication has been produced with the financial support of the Rights, Equality and Citizenship (REC) Programme of the European Commission. The contents of this publication are the sole responsibility of the European Women's Lobby and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission.